

Leven als kat en hond

Bevorderen van goede relatie tussen kat & hond

Als gedragstherapeut voor honden en katten heb ik er veel mee te maken; katten die boven wonen sinds er een hond in huis is. Zoiets wil je als eigenaar natuurlijk niet, maar het is nou eenmaal zo gelopen. Eerst kwam de kat door het hele huis, maar sinds de komst van de hond durft hij niet meer van de trap af te komen. De hond jaagt de kat achterna en de kat kiest ervoor om boven te blijven wonen.

Als eigenaar houd je van beide dieren en wil je ze het liefst beide houden. In zo'n geval is het belangrijk, vooral voor het welzijn van de kat, om te kijken of je de situatie kunt verbeteren. Immers verplicht boven leven omdat je beneden angstig bent voor de hond is geen goede situatie. Er zijn gevallen waarin dit soort situaties weer te hertrainen zijn door middel van gedragstherapie. In sommige gevallen is de situatie niet meer om te keren, vaak omdat het bij de introductie al verkeerd is gelopen. Een goede stapsgewijze introductie kan veel ellende voorkomen en zorgt voor de grootste kans op een vriendschap tussen kat en hond.

De introductie: veelgemaakte fouten

Als dierenliefhebber is het moeilijk om je voor te stellen dat jouw geliefde kat of hond niet vriendelijk gaat reageren op de komst van een nieuw dier in huis. Met deze roze bril op, zijn veel eigenaren geneigd om eerst 'uit te proberen' hoe het gaat. De nieuwe pup wordt mee naar binnen genomen en de kat des huizes mag wennen vanaf de keukentafel. De pup

blaft en springt enthousiast tegen de tafel, het is misschien wel voor het eerst dat hij een kat ziet. De kat blaast en rent richting de trap naar boven. De pup ziet de kat bewegen en rent erachteraan. Dat is een leuk spel voor de hond. De kat echter, vlucht voor zijn leven. De pup staat kwispelend onderaan de trap te kijken waar die interessante kat is gebleven. De eerste kennismaking heeft bij beide indruk gemaakt; de pup heeft geleerd hoe interessant het is om de kat te achtervolgen en de kat heeft geleerd dat de kleine herriemakende hond beter vermeden kan worden. Geen goede basis voor een vriendschap.

Sommige eigenaren hebben het (foute) advies gekregen om hond en kat 'het te laten uitzoeken', zodat er een bepaalde hiërarchie wordt bepaald. Het is belangrijk om te begrijpen dat de sociale organisatie van honden en katten verschilt en veel complexer is dan het bepalen van een rangorde. Het ideale plaatje waarbij de kat de ene keer de hond op zijn snuit slaat waardoor de hond levenslang respect voor de kat heeft, heeft niets met rangorde te maken maar meer met een leerervaring. Of deze leerervaring standhoudt de rest van hun leven is maar de vraag. De kat en hond het zelf laten uitzoeken is risicovol en dus geen verstandig besluit.

Je krijgt geen tweede kans voor een eerste indruk; voorkom angst en najagen door een stapsgewijze introductie.

De voorbereiding

Wanneer hond en kat in één huishouden moeten leren samenleven, is het belangrijk om de omgeving van tevoren aan te passen. De ruimte moet voor de kat voldoende hoge plekken bevatten, zodat de kat op een hoge veilige plek kan gaan liggen waar de hond niet bij kan komen. Zeker voor een stressgevoelige kat moeten er meerdere hoge plekken zijn, want een onzekere kat beweegt het liefst via hogere plekken naar een andere locatie in de woonkamer, en in het begin niet via het midden van de woonkamer. De kattenbak en voerbak van de kat moeten buiten het bereik van de hond gezet worden. Het plaatsen van traphekjes in deuropeningen kan hierbij een handig middel zijn. Zo kan de kat wel in andere ruimtes komen en rustig naar de kattenbak gaan, of kan hij eten terwijl de hond achterblijft achter het hekje. Bij een actieve jonge kat kun je kiezen voor een laag traphekje zodat de kat er overheen kan springen, maar er zijn ook hoge traphekjes met een speciale kleine opening waar een kat doorheen kan lopen. Naast het gebruik van traphekjes kan het, afhankelijk van de hond, handig zijn om na te denken over het af en toe gebruiken van een hondenbench of kennel waar de hond lekker even met een kluif apart gezet kan worden zodat de kat veilig leert te bewegen.

Wanneer een angstige kat moet gaan samenwonen met een hond, dan is het zinvol om te overleggen of het tijdelijk gebruik van stressverlagende middelen verstandig is om de introductie soepeler te laten verlopen. Ook het eerder laten ruiken van hondengeuren of laten horen van blafgeluiden via de computer kan voordelen opleveren in het gewenningsproces.

Van sommige hondenrassen is het te verwachten dat ze makkelijker samenleven met katten dan van andere hondenrassen. Bij de aanschaf van een hond kun je je hierover laten voorlichten door een hondengedragdeskundige.

De beste introductie: stapsgewijs

Er zijn verschillende manieren waarop je hond en kat met elkaar kunt laten kennismaken. Bij een introductie is de kat meestal de zwakste schakel. Het is van groot belang dat de kat zich veilig voelt en dat er dus een goede controle moet zijn over de hond. De kat zal dus meestal het tempo van de introductie bepalen. In dit voorbeeld gaan we uit van een kat die al in huis woont, geen verleden heeft met het aanvallen van honden en een hond die later zijn intrede doet in de woning.

Apart

Als eerste is het belangrijk dat de kat apart wordt gezet vóórdat de hond binnenkomt; in een eigen kamer met kattenbak en ligplekje. Op deze manier kan de hond eerst even los de woonkamer verkennen en de geur van de kat opnemen. Het is ook goed om de kat alvast te laten kennismaken

met de geur van de hond. Dit kun je doen door met een borstel wat haren van de hond eruit te kammen en de kat hier voorzichtig aan laten ruiken. Wanneer de kat bij het ruiken van de hond of horen van de hond al blaast of gromt, moet je voorlopig wachten met de volgende stap en blijven ze gescheiden.

Wanneer de kat nieuwsgierig ruikt aan de haren van de hond, kan de stap genomen worden waarbij ze elkaar voor het eerst zien. De deur van de woonkamer kan op een kiertje gezet worden of er kan een hordeur geplaatst worden. De kat kan niet zomaar naar binnenlopen en de hond is aangeliënd zodat hij niet ineens naar de kat kan rennen. Ze zien elkaar voor het eerst op een afstand zodat gekeken kan worden hoe zij beiden reageren. Zo kun je bepalen wat de beste strategie gaat zijn. Wanneer de kat niet agressief reageert (dus geen staren, geen blazen, geen grommen), is het mogelijk om de deur verder te openen. In de meeste gevallen blijft de kat op een afstand en heeft de hond de neiging om te gaan naderen. Het is belangrijk om de hond te leren dat hij rustig blijft zitten. Hiervoor mag de hond frequent met veel koekjes beloond worden. Je kunt de kat ook met lekkers lokken richting de deur zodat ze elkaar zien en leren dat er niets gebeurt. Zo krijgt de kat vertrouwen en de hond leert dat rustig gedrag iets prettigs oplevert.

Vervolgstappen

De vervolgstappen worden bepaald door de reactie van hond en kat. Als beide dieren ontspannen zijn, kunnen ze onder supervisie bij elkaar blijven. Wanneer er nog spanning is, gaat de deur weer dicht tot het volgende trainingsmoment. In het begin is het belangrijk dat als de kat in de buurt is, dat de hond onder controle is. Dat wil zeggen aangeliënd, achter een traphekje of in een bench. Zolang de hond de kat opgewonden wil benaderen en de kat is schrikkerig, mag de hond niet los bij de kat. Dat vergt best wat van een eigenaar. Het is dan zinvol om kat en hond van elkaar te scheiden door de woonkamerdeur te sluiten en dagelijks te oefenen in bijzijn van elkaar. Dit proces kan soms weken duren, maar kan ook zo gepiept

zijn. Het is een kwestie van kijken hoe de dieren reageren en hierop inspelen. Hier gaat het vaak mis, omdat de hond te vroeg wordt losgelaten en de kat gaat najagen. Het is essentieel om dit ongewenste gedrag te voorkomen, want elke keer als dat gebeurt, oefenen ze het ongewenste gedrag (en kan het erger worden!). Zoek hulp als de kat vermijdingsgedrag blijft vertonen of blijft blazen en grommen, maar ook wanneer de hond blijft loeren en de kat obsessief wil achtervolgen.

Elk vriendelijk gedrag is positief

Wanneer de kat de hond met opgeheven staart nadert en kopjes wil geven, bij de hond wil liggen of de hond wil likken, kun je vanuit de kat spreken van een sociaal vriendelijke interactie. Bij de hond is sprake van sociaal vriendelijk contact als hij nadert, niet aanstaart, een ontspannen kwispel heeft en wellicht zelfs de kat likt. Dit is het gedrag wat de meeste eigenaren voor ogen hebben als zij een kat en hond nemen. Overigens is dit niet voor elke kat-hond combinatie weggelegd. Het is dus belangrijk

om de tijd te nemen voor het introduceren van hond en kat, want hoe soepeler het verloopt hoe groter de kans op een vriendschap.

Vriendschap

Als de kat al in het huis woont en de hond doet later zijn intrede, is de kans op succesvol samenwonen groter. De makkelijkste introductie tussen hond en kat is te verwachten bij dieren die gesocialiseerd zijn met andere diersoorten en niet zo stressgevoelig zijn. Katten vormen het snelst een band wanneer ze vanaf kitten af aan opgroeien met een ander dier. Honden zijn socialer van aard en kunnen makkelijker op latere leeftijd banden vormen met een dier. In de praktijk zie ik vaak katten die niet kunnen samenleven met soortgenoten, maar wel sociaal contact hebben met een hond in huis. Een hond wordt door deze katten minder snel gezien als competitie.

Blijf altijd goed kijken naar de dieren: zij geven het tempo aan van de introductie. Angst en agressie zijn serieuze signalen dat de introductie te snel verloopt, pas het tempo dan direct aan. Voorkom zoveel mogelijk dat dieren elkaar najagen. Het is fijn als dieren elkaar na een introductie tolereren en met rust laten. Nog fijner is het als dieren met elkaar een interactie aangaan; en er zelfs een vriendschap ontstaat tussen kat en hond.

*Het artikel is gepubliceerd in
KattenManieren eind 2019.*

www.tinleygedragstherapie.nl